

Przedpłata

na „Głos Narodu“ wynosi w Krakowie: miesięcznie kor. 2.—. Za odnośzenie do mieszkania dopłaca się 40 hal. miesięcznie.

Adres Redakcji i Administracji: róg ul. św. Krzyża i Mikołajskiej l. 7. Rękopisu Redakcja nie zwraca. Telefon Nr 190.

Przedpłata

na „Głos Narodu“ wynosi na prowincji: miesięcznie kor. 2-70. W państwie niemieckim kwartalnie: 10 koron. W innych państwach kwartalnie koron 12.—.

Numer pojedynczy w miejscu 10h., na prowincji 12h. Każda zmiana adresu 40 h. Numer niedzielny ilustrowany 14 hal.

Dziennik polityczny, założony w r. 1893 przez Józefa Rogusza

AKTOR NACZELNY: Dr. ANTONI BEAUPRE.

Ogłoszenia (inzeraty) przyjmuje upoważniony przedsiębiorca tego działu p. Włodzimierz Strycharski w biurze inseratowym „Głosu Narodu“, róg św. Krzyża i Mikołajskiej l. 7. Od miejsca wiersza drobnym pismem (petit) za pierwszy raz 16 halerzy za każdy następny raz 12 hal. — Nadesłane po 60 halerzy od wiersza za każdy raz. — Śluby, nekrologi itd. 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje: we Lwowie S. Sokółowski, pasaż Hausmanna, w Wiedniu Haaserstein & Vogler, (także w Hamburgu, Frankfurt nad Menem, Berlinie, Lipsku Wrocławiu) M. Opelik, R. Mosse, N. Dukas, H. Schalek, w Paryżu C. Adam, rue de Varenne 38.

Nr. 184

Kraków, Piątek dnia 7 Lipca 1905 r.

Rok XIII.

Od Administracji.

Wobec kończącego się kwartału upraszamy P. T. Prenumeratorów o rychłe odnowienie prenumeraty, celem uniknięcia przerwy w dostawie dziennika.

Prenumerata kwartalna wynosi na prowincji 8 koron, miesięcznie 2-70 h.

Prenumerata w miejscu bez odnoszenia 2 kor., za odnoszenie dopłaca się 40 h.

Wszyscy nowo przystępujący prenumeratorzy otrzymają jako premium za nadesłaniem 1 korony pięć nader zajmujących powieści: — 1) „Synowie burzy“, 2) „Mały Garnizon“, 3) „W sępiach szponach“, 4) „Juan Mizeria“, 5) „Protegowani Panny de Landrellec“.

Oprócz tego otrzyma każdy nowo przystępujący prenumerator początek wychodzącej obecnie powieści „Naręczona Lotaryngji“.

Anarchja despotyzmu.

Każdy dzień niemal przynosi z Rosji wiadomość, o której można powiedzieć: „tego jeszcze nie było“. Przy akompaniamencie okrzyków rewolucyjnych w całym państwie, wśród zwykłych i nie sprawiających już teraz większego wrażenia manifestacji ulicznych, wśród ciągłych zamachów na policjantów i żandarmerów, na tych co dotychczas panowali niepodzielnie w Rosji, wybuchł niezwykle bunt marynarzy na Czarnem morzu, a wtórują mu podobne, choć nie w takich rozmiarach, wydarzenia w Libawie i Kronsztadzie na Bałtyku. A czynownictwo wobec wszystkich tych faktów okazuje tylko swe okrucieństwo i — bezsilność! Nie pomaga „wzmocniona ochrona“, „stan wojenny“, salwy i rzezie na ulicach — wrzenie rośnie, wzmaga się i przybiera coraz bardziej rewolucyjny charakter. Pół roku zaledwie minęło, gdy stutysięczny tłum szedł do cara w uroczystym pochodzie, niosąc jego portrety i śpiewając pieśni carochwalcze — szedł bez broni, jedynie ze skargą na swą ciężką dolę, a dziś olbrzymi pancernik buja po morzu Czarnem pod flagą czerwoną, groźbą zmusza władze portowe do wydawania mu amunicji i węgla. Ta potężna zaś, ta wielka Rosja urzędowa — ten potwór, co strachem przejmował całą Europę i Azję i dławil tak okrutnie jęczące pod jego brzemieniem ludy, patrzy teraz bezsilnie, jak jego własna marynarka mu urąga i zdobyć się może tylko na... rozbrojenie innych okrętów, aby i te nie przyłączyły się do buntu.

Lecz czy istotnie Rosja stoi już w przededniu wewnętrznego przewrotu, czy bliską jest chwila, gdy na gruzach carskiego despotyzmu powstanie nowe państwo, zbudowane na zasadach wolności i prawa? W historii trudno być prorokiem i wszelkie w tym wypadku przypuszczenia mogą mieć tylko pewną dozę prawdopodobieństwa. Trzeba jednak stwierdzić przede wszystkim dwa fakty, dwie przesłanki, które mogą rzucić jakieś światło na przyszłość.

Nie ulega wątpliwości, że obecny rząd biurokratyczny okazał się zupełnie niezdolnym do dalszej władzy i egzystencji. Zbankrutowawszy na całej linii, wykazawszy swą najzupełniejszą dezorganizację i nieudolność, nie jest w stanie przeszkodzić wzmagającej się z dnia na dzień anarchji, pomimo barbarzyńskich represalji.

Jest to fakt nie dający się zaprzeczyć, że maszyna biurokratyzmu rosyjskiego straciła wszelką możliwość prawidłowego działania, że jest zdolna tylko do zgrzytów i szarpań, bez żadnej nadziei przynajmniej chwilowego jej uzdrowienia.

Czy jednak w społeczeństwie rosyjskim skrytalizowała się dostatecznie jakaś siła, która potrafiłaby zburzyć doszczętnie chylącą się do upadku rudę i na jej miejsce postawić nowy, odpowiadający obecnym warunkom organizm państwowy?

Kto baczenie śledzi rozgrywające się obecnie w Rosji wypadki, musi przede wszystkim i z tej strony spostrzedz pewien chaos i anarchję. O ile rząd rosyjski jest już zdeorganizowany, o tyle rewolucja, która mogłaby mu wymierzyć cios ostatni, nie jest jeszcze zorganizowana. I fakt ten można łatwo zrozumieć, gdy się zwróci uwagę, jak w tej ociążalej i na pół martwej Rosji szybko następujące po sobie wypadki z dnia na dzień niemal zmieniały sytuację. Dlatego opozycja rosyjska z najskrajniejszą jej lewicą, aż do krańcowych rewolucjonistów, nie zdążyła jeszcze wytworzyć pozytywnego planu działania — dotychczasowe główne jej działalności polega na dezorganizowaniu obecnego systemu, na szachowaniu obecnego rządu, lecz nie zdołała jeszcze wywieść sztandaru, pod którym zgromadziłyby się rozproszone siły narodu. I dlatego można powiedzieć z ks. Trubeckim, że to, co się dzieje teraz w Rosji, „to nie rozruchy, lecz rewolucja“, ale trzeba stwierdzić, że brak dotychczas — rządu rewolucyjnego. Nagromadzone prochy wybuchają coraz częściej w różnych miejscowościach państwa, ale niema ręki, któraby temi wybuchami kierowała, któraby je zorganizowała w planową wojnę z wrogiem — jeśli za cel nie uważać tylko osłabienie i dezorganizowanie rządu, lecz zdobycie władzy, pochwyczonej przez biurokację.

Dlatego też w najbliższej perspektywie, jaka otwiera się przed Rosją, rysuje się przede wszystkim tajemniczy chaos, z którego powstanie bezwątpienia w przyszłości odrodzona Rosja, ale w którym długo jeszcze mogą rozlegać się zgrzyty biurokratycznej maszyny i jęki jej ofiar...

Chaos w rządzie, chaos w społeczeństwie — to rezultat despotycznej anarchji, jaką było już oddawna państwo carów, gdzie rządzą nie prawa — lecz ludzie!

Cale niema społeczeństwo rosyjskie widzi jedyny ratunek, jedyne wyjście z obecnego położenia w zwołaniu zgromadzenia narodowego. Czy istotnie spełni ono pokładane w niem nadzieje? Nie ulega wątpliwości, że rząd, który zdecydował się raczej zginąć, niż ustąpić coś z swych praw na rzecz narodu, jeśli zwoła przedstawiciele narodu, to zechce uczynić z nich tylko marionetki w swych rękach — a wszelkie upamięnienie się o słuszne prawa będzie gotów stłumić nawet siłą i gwałtem — jedynym środkiem, jakim rozporządza... A wtedy mogą rzeczywiście nastąpić szybko nieoczekiwane wydarzenia. Wybrańcy ludu, ukonstytuowani w jedno ciało zbiorowe, bez względu na to, jak podrzędną rolę im rząd wyznaczy, mogą stać się dla całego narodu najwyższą władzą, mogą zgrupować około siebie wszystkie siły społeczeństwa, by zadać ostateczny cios biurokratycznemu polipowi, pezerającemu Rosję od trzech wieków...

Sprawy parlamentarne.

(Posiedzenie śródowe. — Zdenerwowanie i awantury. — Ulgi dla Krakowa. — Sprawa posła Szajera. — Rokowania Kola z baronem Gautschem. — Pogłoski o porcie w Krakowie. — Koleje Alpejskie).

Nasz korespondent wiedeński (Mm.) pisze: Posiedzenie śródowe zamknięto już o godzinie wpół do 5 po południu.

Termin bardzo wczesny z uwagi na praktykę, jaka się zakradła ostatnimi czasy, by przeciągać posiedzenia do godziny 6-ej, albo 7-ej wieczorem. Ale wobec coraz to większego zdenerwowania posłów było wskazane przetrwać obrady wcześniej, niż zazwyczaj. Upał męczy wszystkich i rozstraja nerwy. Niema teraz ani jednego posiedzenia bez awantur, ba! niema ani jednej mowy, której zacięci oponenci nie przerywaliby okrzykami i grubiańskimi komentarzami.

Na posiedzeniu śródowym zakończono obrady nad przedłożeniem rządowym w sprawie podatku domowoczynszowego. Kraków zyskał dzięki temu pewne ulgi. Oby tylko praktyki podatkowe, zakorzenione na niekorzyść ludności opodatkowanej, nie uczyniły owych ulg zupełnie iluzorycznymi.

Izba poselska przyjęła następnie w drugim i trzecim czytaniu przedłożenie w sprawie zmian, tudzież uzupełnień wypoczynku niedzielnego i świątecznego w dziedzinie pracy ręko-dzielniczej.

Na posiedzeniu czwartkowym Izba poselska przystąpi do obrad nad traktatem handlowym z Niemcami.

Kolo polskie odbyło we wtorek wieczorem posiedzenie. Załatwiono na niem — jak wiadomo z depesz — tymczasowo sprawę posła Szajera. Odłożono mianowicie decyzję ostateczną do jesieni, gdyż referent, poseł Jabłoński ma przez czas wakacyjny zbadać prawdziwość dokumentów odwołanych, przedłożonych przez posła Szajera celem oczyszczenia się z zarzutów.

Ostatnimi tygodniami komisja parlamentarna Kola polskiego odbywała ustawicznie rokowania z prezesem gabinetu. Chodziło o zadosyćuczynienie gospodarczym potrzebom Galicji. — W tym celu przybył do Wiednia także i członek Wydziału krajowego galicyjskiego, dr Stanisław Dąbski dla przedstawienia życzeń uprawnionych Galicji w dziedzinie kolei lokalnych.

Na posiedzeniu wtorkowym Kola Polskiego prezes hr. Wojciech Dzieduszycki zdawał relację o wyniku rokowań.

Skończyły się one kompromisem. Na razie treść tego kompromisu otoczona tajemnicą. Podobno jednak budowę portu w Krakowie można uważać za zapewnioną. Rząd zobowiązał się do nawiązania rokowań z koleją Północną co do upaństwowienia. — Nie chciał przecież krępować się terminem, gdyż termin prekluzyjny dodawałby akcjonariuszom śmiałości do stawiania wysokich żądań.

Zapewne Kolo celem uspokojenia kraju uzna za stosowne w formie urzędowej zakomunikować publicznie, co uzyskało wzamian za setkę milionów, wpakowanych znowu w koleje Alpejskie, których niedobór jeszcze lata długie, bardzo długie będzie się dawał skarbowi państwa we znaki.

Lojalna taktyka hr. Dzieduszyckiego wobec Kola i wobec kraju pozwala się spodziewać takiego kroku. Rozjaśniłby on niejedną chmurę między Kolem i krajem.

KORESPONDENCJE.

(Własna korespondencja „Głosu Narodu“).

Petersburg 3 lipca.

Zwolna przedostają się do wiadomości publicznej różne szczegóły o pamiętnej audjencji moskiewskich delegatów u cara.

Więc najpierw wiemy już, że cenzura dworska wykreśliła z mowy ks. Trubeckiego ustęp, może najważniejszy, w którym przywódca partji konstytucyjnej stwierdzał stanowczo, że car jest oszukiwany przez swoich doradców. Ale i z przemówieniem samego cara cenzura nie lepiej się obeszła, zataiła bowiem ustęp, w

